

A Metamorfózis bábfesztivál és a Tündérszárnyon című kiállítás plakátjai. (Pécs, Zsolnay Kulturális Negyed, 2013. augusztus 24–28.)

A Bóbita Bábszínház épülete a Zsolnay Negyedben

Gállos Orsolya

TÜNDÉRSZÉP ILONA ÉS ÁRGYÉLUS*

A Pécsi Nemzeti Színház Bábszínháza, a Bóbita előadásában legutóbb (1992-ban – a szerk.) a *Tündérszép Ilona és Árgyélus* című bábjáték került színre, Giovannini Kornél rendezésében, ő igazította a bábszínpadra az Illyés Gyula-feldolgozásában ismert magyar népmesét, a magyar népmeseirodalom egy klasszikus darabját, ami a 17. században versebe szedett széphistóriaként jelenik meg mint „*História egy Árgirus nevű királyfőről és egy tündér szütleányról*”. Ezután rengeteg népszerű ponyvakiadást ért meg, valószínű, hogy ezen az úton ért el a népköltészetbe is, hogy később, a 19. század első felében olyan remekmű ihletője legyen, mint Vörösmarty Csongor és Tündéje. Az eredet kutatása nem a mi feladatunk, és bár a tündérmese középkori műfaj, a történet egyes elemei, mint például az aranyalmát termő fa, azaz az életfa az emberiség művészetében, különböző megnyilatkozásaiban az egyik legrégebbi motívum. Ugyanígy népmeséi fordulat a hármasszám gyakori ismétlődése, a három próbatétel, a három ördög és a többi.

Az Illyés Gyula által közzétett *Tündérszép Ilona és Árgyélus*-változat bábszínpadra állítója, Giovannini Kornél is érezhetően ezt a kiindulópontot vallotta magáénak, tehát azt, hogy ősi és sokak által ismert motívumokból épül a darab, továbbá azt, hogy tündérmesét kell bábszínpadra állítani. Tündérmesét – gyermekeknek. Ehhez a hangulatot élő népzene adta meg. A hagyományos népi hangszerek a mese hangulatához illő kísérettel erősítették az előadás egységét Zubán László összeállításában. Tőlük a szót a bemutatón Paál László Jászai-díjas színművész vette át, aki a színpad szélén a *Hetvenhét magyar népmeséből* olvasta fel az aranyalmafa, Árgyélus és Tündérszép Ilona történetét.

Az előadás fő erőssége a látvány, ami a kaposvári *Honty Márta* iparművésznek köszönhető. Honty Márta az évszázadokon vagy még hosszabb

időkön át élő népi hagyomány, a mítoszok jegyében tervezte meg díszleteit és a bábokat, amelyek a néző számára nem a pásztorfaragások, nem a tárgyi népművészet, hanem a szellemi néprajz motívumvilágát, a népmesék mitikus elemeit idézik. Díszletei jól funkcionálnak az előadás folyamán, jól váltogathatók, mozgathatók, ugyanakkor a statikusság érzetét keltik a nézőben. Annál lebegőbbek, éteribbek a bábfigurák. Valóban tündérmeséi hangulatot kelt a finom zene szóra belibbenő leánycsapat úrnőjükkal. Ruhájuk batikolt muszlinyszerű selyemből készült, és légies hangulatot kölcsönöz a figuráknak. Ellentétes színárnyalatokkal és formavilággal ruhazza fel Honty Márta e tündérlányok másait, a hollókat. Eredetiek és sikerültek az ördögfiókák figurái – a darabban való komikus jelenlétüket a doromb zenei kísérete remekül hangsúlyozza. Külön érdekesség, hogy a pálcán hordozott és

* (Megjelent: *Dunántúli Napló*, 1982. 02. 13.)

A kiállítás az 1982-es *Tündérszép Ilona és Árgyelus* című előadás Honty Márta képzőművész (1940–2004) által tervezett bábait és jelmezeit mutatta be az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet gyűjteményéből válogatva.

A kiállítást Giovannini Kornél bábművész, a Bóbita Bábszínház 1982-es előadásának rendezője nyitotta meg.

mozgatott, úgynevezett vajang bábok mellett színpadra lépnek teljes maszkban, kosztümben bábszínészek is. Így jelenít meg az előadás olyan emberfeletti, mitikus „személyiségeket”, mint a Nap vagy az Állatkirály. Kosztümük, figurájuk együtt valóságos képzőművészeti alkotás. A pécsi gyermekközönség a tündémeséknek mindig *kijáró*

érdeklődéssel és odaadással fogadta a nagy gondal létrehozott szép előadást. A *Tündérszép Ilona* és *Árgyelus* bábszínpadai adaptációja sikeres produkció, ahol a további előadások folyamán valószínű, hogy sikerül igazán teljessé tenni az összhangot az élőbeszéd, azaz a mesemondó és a bábmozgatók között.

ENCHANTING ILONA AND ARGYELUS

The exhibition of the Bóbita Puppet Theatre of Pécs evoked the puppets and costumes of a 1982 performance. In that year, *Enchanting Ilona and Argyelus* was performed, designed by Márta Honty and directed by Kornél Giovannini, who also opened this exhibition.

Mr. Giovannini adapted this well-known Hungarian folk tale and classic of folk literature in a version by Gyula Illyés. The original is from the 17th century and was written in the form of a poem.